

**CVELANDSKA
"AMERIKA"**
dvo-sednik v Ameriki

Slovenska tiskovna družba
v Ameriki.

Izhaja v torek in petek.

Naročnina:	
ZA AMERIKO	\$2.00
ZA EVROPO	\$3.00
ZA CLEVELAND po poslu	\$2.50

Posemne številke po 3 centi.

Vse pošiljatve, pisma, dopisi in denarne nakaznice (Money Orders), naj se pošiljajo na:
Tiskovna družba "AMERIKA"
5119 St. Clair Ave. N. E.
Cleveland. Ohio.

Dopisi brez podpisa in obsegajoči osebno polemiko, se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vracajo.

"Clevelandka AMERIKA"
The Leading Slo. Semi-Weekly
Issued Tuesdays and Fridays.

Published by —
The AMERIKA Publ. Co.
5119 St. Clair Ave. N. E.
Cleveland. Ohio.

Subscription \$2.00 a year.

Read by 15,000 Slovenians
(Kreiners) in the City of Cle-
veland and elsewhere.

Advertising rates on request.
Tel. Cuy. Central 7387-R.

Entered as second-class
matter January 5, 1909, at the
post office at Cleveland, Ohio,
under the Act of Mar. 3, 1879.

No. 2, Fr. Jan. 7, '10 Vol III.

**ZJEDINJENE DRŽAVE IN
JUŽNE REPUBLIKE.**

V glavnem našem mestu, v Washingtonu stoji nisa, vredna en milijon dolarjev, in je posvečena uradom ameriških republik. To priča dovolj, kaj ne da naša vlada zanima za osnove ameriške republike, posebno za južne. In če je to zanimanje v resnicni prijateljsko, je vedno druga stvar. Južne republike so bogate na poljskih in gorskih pridelkih, in marsikaj ameriških milijonov je naših v južnih republikah. Nekatere imajo vse svoje dolge prepisane na ameriške milijonarje. To je sicer hindulj Monroe doktrini, vendar, nām ameriškim milijonarjem je všeeno; njih ne briča nobena doktrina, samo da je dolar. Latinska Amerika potrebuje izdevalcev ter potrebuje neizmernega denarja za svoja prirodna bogastva, katerih ni mogoče izkoristiti brez dovoljnega kapitala. Dočim so pa sprva latinski Američani z veseljem gledali prihod Amerikanec iz U. S. z njihovimi stroji denarjem in praktiko pri deku, se pa že sedaj bojijo invazije iz naše republike, ker počasi uvidevajo, da bode ameriški kapital pregnal koristi domaćinov v južnih republikah in se sam bogati, dočim bodo domaćinom padale drobtine raz mize ameriških kapitalistov.

Ameriški orej pa podpira ameriško invazijo v južne republike. Kadar Američani povzročijo kak nemir kaj v južnih republikah, so že naši kanoni takoj zraven in groze. Tako se javno podpira naš kapital v južnih republikah pod zaščito vlade, a domaćini prihajajo vedno v slabši položaj.

POSTANITE DRŽAVLJANI.

Ne more se dovolj priporočati rojakom, ki so prišli v Zjednjene države in ki namenijo trajno tukaj ostati, da se jim prej poprimejo angleškega jezika, se ga nauči ter se objednuju tudi navadijo ameriškim segam in navadam, v kolikor so one boljše kot domače prinesene iz stare domovine.

Kakor hitro je mogoče, najbolj po svojem prihodu iz stare domovine se pobriči, zaključeni pri papir, katerega mora dobiti prvi dan, ko pride

v Ameriko. Velja en dolar. Kakor hitro je pet let v Ameriki, naj se poda k sodišču, kjer dela skusno. Nove postave zahtevajo, da mora vsak pristopek, da državljanško pravico znati govoriti in brati angleško, ker sicer ne dobi državljanške pravice. Objednem pa mora poznati ameriško ustavo vsaj nekoliko, da zna na poglavita vprašanja pravilno odgovarjati. Vse to se je že mnogorab razpravljalo po časopisih.

Kdor ni državljan, ne more voliti in ni deležen tudi mnogih drugih pravic, ki jih uživajo državljanji. Malo nas je sicer Slovencev v Ameriki, toda v nekaterih mestih imamo precej upljiva, in Cleveland celo ne menimo ne. Pa večina se ne obriga za ono, kar bi se morala. Za državljanške pravice. Kadars nas bo večina državljanov, tedaj bodo imeli tudi več upljiva pred javnostjo, bodo lahko sami precej odločevali v mnogih naseljih, in položaj se bo kolikortoliko zboljšal.

Poroča se, da namerava država Alabama poslati 400000 župnikov na delo v majne. To bo presenečilo marsikoga, ki ni vriel, da Alabamske majne drže 400 kazhencov.

— Zopet nemiri v Barceloni! Odkar je na Balkanu mir, so prevezli balkanske nemite Spanci v najem.

RAZNOTEROSTI.

— Vojaški listi na Angleškem. — Bodoci zgrodovinarji angleške žurnalistike bodo moralni posvetiti posebno poglavje vojaškim časopisom na A angleškem. Ni je vojske na svetu, ki bi mogla pokazati, toliko vojaških produkcij kot angleška vojska. Na Angleškem izhaja nič manj kot 35 vojaških časopisov, ki zastopajo razne vojaške stroke. Najbolj razširjen je "Pioneer," ki izhaja enkrat na mesec in ima 6000 naročnikov. V ta list pišejo samo vojaki in podčastniki. "Globe i Laurel" je organ morarnic in ima devet sončednikov, ki glavnega urednika in upravnika. Najbolj zanimiv je list topničarjev v Fortu Nelsonu. Imenuje se "Nelson Lyre" posamezna številka tega časopisa stane samo dva vinjarja, restavri pa veljajo ostali časopisi najmanj po 20 vinjarjih. Ta list je zanimiv zlasti, zato, ker ne izhaja redno. Ker ga vejejo priprasti topničarji, e često dogodi, da je na zadnjem trani natiskano podobno nazajno: — "Prihodna številka je izdala, ko urednički odsedela v meseca ječe, v katero jih obsočil gospod polkovnik."

— Oficijska živila. V zadnjem mesecu sta se majala po budimpeštaških ulicah dva pojana oficirja. Srečala sta nekaj in fanterista, ki jina ni salutiral, bodis da ju ni videl, bodis da sta se mu zdela preveč pijača, ali pa je bil morda tudi sam nekaj vinjen. Eden oficirjev, neki stotnik, je ustavil vojaka, potegnil sabljo ter ga parkrat tako udaril po glavi, da se je takoj zgrudil na tla. Sanitetno moštvo je pozneje preneslo vojaka v garnizijsko bolnišnico. Zdravnik si ga preiskal in dognal, da ima na glavi 12 cm dolgo globoko rano, razen tega mu je bil nos popolnoma odbit.

Zahvala.

Kranjsko žensko podporno društvo sv. Srca Marije (staro) se najskrenene zahvaljuje sl. občinstvu, katero je priporočilo s svojo obilno udeležbo pri društveni veselji 26. novembra m. l. v korist društva, da se je ujavovalno obnesla. Srčna hvala našim rojakom trgovcem, kateri so izkazali društvo svojo radostnost z mnogimi darili. Iskrena zahvala slavnemu društvu, katera so se veselice udeležila, kakov društvo sv. Jožeta, društvo sv. Vida st. 25., društvo sv. Alojzija, kakov so posebno dr. Z. M. Rožec, katero nam je v največjo zadovoljnost poslalo na razpolago pet svojih bratov v pojnos in postrežno občinstvo. Se enkrat vsem najskrenenja zahvala!

Stara domovina.

KRANJSKO.

Državna podpora. Ministerstvo za javna dela je dovolilo, da se izpolni 1500 K. podpore za popravilo občinske ceste Bitnje-Kilovče, v pol. okraju Postojna. Vsi stroški so proračunjeni na 9000 kron.

Nov poštni urad. Trgovinski ministerstvo je dovolilo, da se ustanovi pri Sv. Mihaelu, pol. okraju Postojna, nov poštni urad.

Potres. Precej močan sunek o utrili 13. dec. ob 1. uri 40 minut zjutraj v Kostanjevici. Smer potresnega sunka je bila d. jugovzhoda.

Za častna občina občine Dolsko sta bila v seji dne 14. dec. izvoljena gosp. Ivan Mačler, župnik pri D. M. v Polju in g. Janez Smrekar, katehet v Ljubljani. Oba gospoda sta za občino pridobilna mnogo zaslug.

V Leskovcu pri Višnji gori gori je bil za župana izvoljen dne 8. dec. velezaslužni, za blagor občanov vneti Matevž Prme, posestnik na Mlakah. Vkljub vsem osebnim in krajavnim bojem je njegova soglasna izvolite dokazala njegovo veliko priljubljenost.

Bivši častnik 27. pešpolka obsojen. Ajetni Hamilko Ivančič iz Dalmacije je bil poročnik pri 27. pešpolku ter se je proti občinstvu posebno očasno obnašal pri lanskih dogodkih 20. septembra. Zaradi številnih dolgov pa mu je častni sod odsek značaj častnika in se mu je sporočilo, da je bil ravno v bolnišnici. Ivančič je vsled tega prišel v veliko stisko. Ako ravno ni bil več častnik, se je nekemu Fr. Pöllaku v Gradiču predstavljal kot tak in si izposodil od njega 50 krov. Sedaj je Ivančič v neki malo službi na Dunaju. Ker je dobil omenjeno posojilo le, ker se je izjavil za častnika, ga je grasko sodišče obsočilo na sedem dni zapora.

PRIMORSKO

Nov ladijin vijak. Iz Trsta se poroča, da je mlad strojniki nekega parnika iznasel veliko veliko popolnješki vijak za parnice, ki za eno tretjino manjše uporabe moči razvija za eno tretjino večjo brzino v vožnji. Vijak se sedaj poiščuva in poizkusiti so se najboljje obnesli. Ako se bo vijak praktično izkazal, bo to velikog pomena za paroljodarstvo. Izumitelj je Benecan.

KOROSKO.

Nemška zmaga v Grebinju. Pri zadnjih občinskih volitvah v Grebinju, dne 14. dec. so Slovenci propadli v vseh treh razredih. Manner je delal z velikim pritiskom. Izdal je kakor celovski Mettnitz slovenski oklic na volivce. Edino Ellensdorfer si niso upali vtiči. Namesto najboljših slovenskih kmetov so volili stranske nemškutarje.

Se ena nemška zmaga. Pri občinskih volitvah pri Sv. Martinu v celovski oklici, dne 15. dec., so zmagali nemški nacionali.

STAJERSKO.

Zopet poskusen samomor v Mariboru. V policijskem zaporu v Mariboru se je hotela obesiti zo letnega lahkoživka Horvat, doma iz čakovske okolice. Raztrgala je posteljno rjavo in se skušala obesiti, pa se je zanjka utrgala. Pršala je v zapor radi tativne. — Izročili so jo sedaj okrajni sodnici.

Nečoven škandal v Ljutomeru. — Napad na slovenske solarje. V Ljutomeru se je prisreljil 6. dec. škandal, ki prese

vihar ogorčenja ne samo v vsakem Slovanu, ampak tudi v vsakem postenem človeku. Ko so se vračali slovenski šolarji iz sedaj okoliške slovenske šole domov, so jih pri nemški šoli iz zasede napadli nemški učenci ter jih z gumijevimi cevimi in palicami neusmiljeno preteplali. Znani razgrajac, sulferarski učitelj Voller, ki se je očividno delil temu prizor, se je od svoje zagrizenosti dal zapeljati k dejaniu, ki se mora imenovati cez vse mere imperitentno: mesto, da bi pokaral svoje dijake, vlekel, je pretegne slovenske učence v nemško solo in tam se je vrnil prizor k kriči po osveti! Učitelj Voller je v prikljican nemški policiji sta v prostorih nemške šole preteplala naše sante s pestmi in palicami ter jih ranjene in krvave izpustila! O posameznih poročamo po končani sodniski razpravi.

Cipkarstvo bodo poskusili uvesti v sinarskem okraju. Velika tatvina. Iz Maribora se poroča, da je dne 12. dec. ponocni ukradel lesnemu trgovcu Jakobu Dobrovniku nekdo listnico s 1770 krovami. Policija je izsledila tatu, ki je v isti gostilni nočeval in se vpisal na zglašilni listek kot Franc Koren, v osebi Antona Jeriča, 35 let starega točaja iz Žital. Jerič je šele 20. novembra prisel iz šestmesečne ječe.

V sled alkohola umrl. — V Gradiču se je 52letni kročaj Mihail Ivančič, na nekem javnem prostoru tako napil špirita — da so ga prepeljali vsled zatruljenja v splošno bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl, ne da bi se zavedel.

Poboj vsled ljubosumnosti. Pred mariborskim poravnim sodiščem se je 11. dec. obravnaval slednje slučaj: Fr. Mir iz Kraponosa, ki je služil pri vojakih v 6. stotnji 87. pešpolku v Pulju, je bil letos meseca junija za časa žetve doma na dopust. Prevzel pa je doma, 21. Alojziju Mlinariču iz Očeslavcev dekle Rozalijo Pelel, posestnikovo hčer iz Ivanjeve. Mlinariča je to jezilo in 14. julija je počkal s svojim prijateljem Karolom Družovičem iz Ivanjeve Francetu Mira, ko je spremil dekle Rozalijo Pelel ob 11. uri ponoči domov. Mlinarič je dal Mire zaunšmico in ga potem udaril se z nekim trdim predmetom po levem očesu. Rozalija Pelel je seveda zbežala, ko je videla, da je njen fant napaden. Tudi Mlinarič je po napadu zbežal. Mir je šel se nekoliko korakov naprej, potem je pa padel vsled prevelike izgube krvi na tla. Poškodbu je bila težka; Mir je izgubil oko. Izkažalo se je, da je Mlinarič sunil Mira v oko s škarjam. Obsojen je bil na 13 mesecov težke ječe. Plačati mora zdravniške stroške in 100 krov za bolečine.

HRVASKO.

Demonstracija za Supila v Zagrebu. Zadnjo sredo se je okoli 12. ure opoldne zbralo kakih 200 dijakov na Jelačičevem trgu v Zagrebu, ki so manifestirali s klici: Živio Supilo! Abzug Friedjung! Policija in vojaštvo, ki je bilo pripravljeno pred Jelačičevem trgom, so začeli z golim orozjem potiskati demonstrante nazaj. Pred srbsko binko so vpili: Živio, Srb! Hujšega ni bilo.

Napad na reškega guvernerja. Reški guverner A. Nakos se je v seji reškega občinskega sveta poslovil od reškega občinskega sveta. V svojem govoru je nagnal, da demisiorira glede na rodbinske zadovoljstva in oziroma na negotov politični položaj. Po seji se je zvezcer ob šestih odpetjal z Reške v Budimpešto. Ko se je vzel njegov brzovlak skozi postajo Šabac, je padel skri krogla, kdaj padl na spalni vrt, a ni nikogar vamal. Splošno sodijo, da je bil streli naleten na Naku. V Ogulinu so nepravili o napadu zapisi. Uradci so preiskavali

Naznanilo.

Iz urada dr. sv. Vida, št. 25. K. S. Jednote se naznanja članom društva, da se je pri zadnji redni seji sklenilo, da društvo priredi veselico na 16. januarja t. l. ob 2. uri popoldne v Stockes dvoranu na 6025 St. Clair ave. ali Narodni dom "Ljubljana". Naznanja se vsem članom, da kdor se veselice ne udeleži, bude ravnost tako plačal 50 centov, kakor oni, ki bodo navzoči, in ki vzamejo za 50 centov tiketov. Vdeležite se torej veselice vsi kot društveni sobratje. Z bratškim pozdravom Jos. Rus, društveni tajnik.

**Royal Blend
moka
nima tekme.**

En poiskus vas
bode prepričali.
Denar nazaj, aka
ni popolnoma za
dovoljiv.

AKO pošiljaš denarje v staro domovino, obrni se na zanesljivo tvrdko, katera ti hitro in posreno postreže

Frank Sakser Co.

CLEVELAND, OHIO

AKO potuješ v staro domovino, kupi

parobrodni listek

Frank Sakser Co.

CLEVELAND, OHIO

AKO želiš svoje trdo prislužene novce sigurno in obretonosno naložiti v kako hranilnico z dobrimi obrestmi, od due vloge do due vliga, obrni

